

HEGYALJA.

Zemplénmegyei ismeretterjesztő hetilap,
tekintettel Tokaj-Hegyalja érdekeire.

Megjelen: hetenkint egyszer, Kedden reggel. egy egész iven.	Szerkesztői és kiadói iroda, Ó-hídutca 680-ik szám, hová a kéziratok, pénzküldemények, és hirdetések utasítandók.	Felelős szerkesztő, és kiadótulajdonos: Borúth Elemér.	Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.	Előfizetési ár: Egészév. e . . . 6 frt. Félévre . . . 3 frt. Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
--	---	--	--	---

A lapra előfizetheti LÖVY ADOLF könyvkereskedésében.

Megyénk vasutai.

Soha nagyobb hiányát nem éreztem részemről, (de velem úgy hiszem, hogy mások is) egy Zemplénmegyei lapnak. A legközelebbi években ezen megyét érdek-
lő több oly közérdekű esemény vagy moz-
zanat adta elő magát, mely egy megyei
lap hasábjain lett volna előadandó, s írán-
ta a közérdekeltség felköltendő.

Azóta, hogy megyénk a közélet ezen
organumával nem bír, építették a már
előbb megszavazott éjszakkéleti vasut,
mely valahára a világhírű hegyalját vég-
hosszában érintendi, s azóta szavaztatott
meg a magyar gácsországi vasut, mely a
hegyaljának éjszak felé nyitja meg a vil-
lág piacot.

A hegyalja hasonlít eddig azon hires
tanárhoz vagy tudóshoz, kit tisztel és nagy-
ra: igen nagyra becsül az egész világ, de
kinek mind ezen világra szóló hira mel-
lett is üres a tárczája. Valamint a magas
tudomány csak kevesek által értetik, úgy
a hegyaljai bor is csak kevesek által ke-
restetik, s méltányoltatik.

Nem akarom ezen hasonlatot tovább
fűzni, annyit azonban kétségtelennek tar-
tok, hogy ha az egész világ orvosai úgy
tudnák, mint mi tudjuk, hogy mily hatal-
mas gyógyszer a jó hegyaljai bor az üdü-
lő betegnek, s ez e világ minden gyógy-
tárában a rendes orvosszerek közé fel len-
né véve, magában véve is elegendő ke-
letet, és jó akaratot biztosítana finomabb
borainknak. Ha azonban ezen czélből nem is
fog jobban kerestetni borunk, mint eddig,
legalább el lesz hártva azon egyik legna-
gyobb akadály: t. i. a kényelmes, olcsó és
gyors közlekedés hiánya, s ez majd magá-
tól megteremti a többi szükséges kel-
lékeket is, t. i. a jobb pinceszékelést, a
rendszeresebb kereskedést; az egyformább
boroknak nagyobb mennyiségekbeni elő-
állítását sat. melyek nélkül hegyaljánk
ujra fel nem virágozhatik.

Azonban eltértem felvett tárgyamról
s olyanhoz fogtam, a mihez tüzetesen nem
értek, visszatérek tehát tárgyamhoz.

Megyénkről azt mondta nem régen
valaki, miszerént annyi vasutvonallal lesz
ellátva, mint Anglia vagy Belgium. Ez
majdnem igaz is. Ennek okát mélyebb s
tüzetesebb vizsgálat után nem annyira a
sors különös kedvezésében s a megyénk ter-
ületén birtokokkal bíró hatalmasok pár-
tolásában találhatjuk fel, mint inkább azon
körülményben, miszerént azelőtt nem hely-
es és nem indokolt irányokban épített-
tek a vasutak, s a helyes és czélszerű irány-
nak elvégre is győznie kellett.

Ugyanis vegyük elő a térképet, de
olyat, melyben a hegyek is meg vannak
jelelve, s így a hegy nélküli síkság vagy
széles völgy tisztán meglátszik, adják egy
messze küllöni tekintély kezébe, aki nem
ismer semmi egyéni, politikai vagy párt-
viszonyokat, s nem törődik a történettel,
mely régi esatákról, régi dicsőségről, régi
viszonyokról beszél, de melyeknek az
ezentuli kifejlésre semmi befolyasuk, s ezen
tekintély, ha magyarszóra és gácsor-
szóra, mely amaz éjszakról félholdként
körülövedzi, reá tekint, körülbelül ezeket
fogná mondani: a legelső szükség, Pestet
Fiumével, a második: Pestet Bukuresttel és
Galaczezal kötni össze, a harmadik: Pest-
ről Belgrádon át Stambul felé vezetni vasu-
tat; ugyan miért késik oly soká az első
kettőnek valósitása, és miért nem indit-
tatik meg a harmadik is? azután egy na-
gyot fog nevetni azon arabiai ötös formá-
ju vasuton, mely Czeglédén, Szolnokon,
Debreczen, Nyiregyházán, Tokajon s Mis-
kolezon át hoz minket Kassára, azután pe-
dig azt fogja mondani: hogy ha Gácsor-
szágot egy éjszaktól jövő megtámadás
esetében egy csapásra elveszteni nem
akarjuk, úgy Przemishez, mint a határ-
széltől legmesszebb, és hozzánk legköze-
lebb helyezett ponthoz kell vasutat vezet-
nünk, még pedig nem a hegyes völgyes s
így termékekkel inkább szűkölködő Abauj
és Sáros megyén, hanem a majdnem vé-
gig sík és így termékekkel bővelkedő
Zemplénmegyén át.

Ha egy ily tekintély bírálta volna
meg 20—30 év előtt ez ügyet, úgy tekint-
ve hazánk felső részét, egy Pest, Nagyvá-
rad, Kolozsvár, Bukurest, Galaczi, és ebből
egy Debreczen, Szathmár, Szigeti; egy
Pest, Mezőkövesd, Szerencs, S. a. Ujhely
Przemisli, s ebből egy Miskolcz, Kassa,
Iglói, s Miskolcz Putnok, Rozsnyó Dobsi-
nai vonalaink lennének mind olcsók, mert
síkon vagy völgyek mentében haladná-
nak, s nem lenne Debreczen, Nyiregyháza,
Tokaj, szerencsi darab, s az éjszakkéleti
vasut helyett, Szigettől Munkács, Ungvár,
Szalánczon át Kassáig haladna a moz-
dony a Szepességen, Liptón s Trencsénen
át Oderberg felé.

Eként kevesebb vasut jutott volna
Zemplénnek, de a közlekedés igényeinek
azért elég lett volna téve.

Mind ezt térkép nélkül nehéz megér-
teni, de jó térkép segítségével igen könnyű.

MATOLAY VIKTOR

(Polyt. köv.)

S. a. Ujhely április 26-án.

Az államok mint az egyének életében az
önfentartás ösztöne a leghatalmasabb, de a kettő
közt lényeges különbség van: mert, a nemzet
egyes polgáraitól követelheti, hogy magát szük-
ség idején feláldozza a közjóért, de a nemzetnek
magát soha bármilyen érdekeknek feláldoznia, vagy
afüggelnie nem szabad. Legfőbb parancsa
maga irányában a lét biztosítása, más
nemzetek irányában emelt követelése pedig a
lét jogosultságának elismerése és tiszteletben
tartása. A népek ez utóbbi czélt úgy vélték
legbiztosabban elérhetni, ha számos harcra
kész hadseregeket tartanak, s azon elvnek hó-
doltak, mely mai napig mint legfőbb államböl-
deség magasztaltatik: „Si vis pacem, para
bellum.“ E magasztos tan állandóvá teszi a
deficitet s a fegyveres békét az eurpai nem-
zetek közt, s lassanként, de biztosan felemészt
anyagilag jólétüket. Vannak ugyan gondolkozó
fők, kik azt állítják, hogy a hadsereg legyöz-
hető, s hangosan kárhoztatják az abba vetett
egyedüli bizalmat; sőt általános lefegyverkezést
is hoztak javaslatba. De a kormányok közt
egyik sem akar első lenni, s mint a sváb vitézek
egymást biztatják:

„Gang Hans, gang du voran,
Du hast grosse Stiefel an!“

Más kormány férfiak az államot nem a
fegyver, hanem a toll hegyére kívánják állítani.
Diplomatákat küldenek az udvarokhoz, hogy a
kormányok és népek közt feltartsák a kölcsö-
nös jó viszonyokat; s ina, hajlékony, mosolygó
tudomány ez, mely akkor legveszedelmebb,
mikor barátilag int, mert a legfinomabb módon
jégre vezet. „A nyelv arra való, hogy gondo-
latainkat vele eltitkoljuk“ mondja Talleyrand,
s neki, mint I. Napoleon hires ügyvivőjének
azt bizonyára tudnia kellett. A világhírű eser-
nyő, mely alatt Bismark és Rechberg grófok
oly bizalmasan karöltve jártak Carlsbadban
közvetlenül a porosz-osztrák hadjárat előtt
ugyanazon műhelyben készült. E támasz tehát
sem igen biztos; mert mindanyiszor kézbe tör,
valahányszor reá támaszkodnak, s legjobb eset-
ben, ha érveiből kifogyott, Brennsképen mér-
legbe veti a kardot.

A nemzeti lét legmegbizhatóbb garantiája
a közmíveltség az értelmes és mun-
kás tetterő, a lelkesedés, melye
közintézményei iránt viseltetik a
kereskedelem és az avval lépést
tartó kifejtett ipar. A tudományos miv-
veltség előmozdítására bírnak ugyan elegendő
számu gymnasiumokkal; de ezek a közélet
követelmeire ki nem hatnak: neveljünk a nép
számára jó gazdászokat, kereskedőket, gép-
gyárvezetőket, s a haza több hasznát veendő,
mint a fél uton megállott tudósoknak, kiknek
több éven át szerzett tudományuk a gyakor-
lati életre nézve haszonvehetetlen. Reméljük,
hogy a nemzet ébredező öntudata a real- és
polgári iskolák felállítását sürgetni fogja, s ha
e czélt másképen el nem érhetné, az amugy is
feles számban levő algyimnasiumokat azokká
átváltoztathatja.

A nemzeti jólét egyik leghatalmasabb
tényezője a kereskedelem, nemcsak azért, mert
az ipart és gazdaszatot emeli, hanem mivel a
nemzetközi viszonyokat is megszilárdítja, sőt
több esetben a nemzeti pártkérdéseket is hát-
térbe szorítja. Poroszország többet nyert 1834-ik

ujév éjszakai 12 óraker midőn az általa kötött vámszövetség életbe lépett, mint a mennyit győzelmes fegyvereitől valaha várhat; mert Németország valamennyi tartományait magához lekötötte, s azon perczben, midőn valamelyikének a vámszövetséget felmondja, megsemmisítette annak egész kereskedelmét és iparát. De azon kereskedelem, mely csak a helyi szükséglet fedezni képes, nem egyéb, mint nagyobb mérvű házalás, miért is azon népek, melyeknél a kereskedelem a legnagyobb virágzásnak örvend, odahatnak, miképen gyártmányaik számára egy világpiacot megnyerhessenek. Így látjuk Angliát kereskedelmi politikát üzni anélkül, hogy hatalma, szabadsága vagy tudományos híre esorbát szenvedett volna, vagy akár az emberiséget, érdeklő nagy eszmék iránt közönyösséggel viseltetnék; sőt épen virágzó állapotát kereskedelme kiterjedtségének köszönheti. Midőn 1599-ben az angol-indiai kereskedelmi részvénytársulat megalakult, aligha sejtette, hogy az angol korona számára egy 200 millió lakost meghaladó területet fognak megszerezni. Hasonló vállalat vetette meg az északamerikai egyesült államoknak a világ legnagyobb köztársaságának és Canada alapját. A nápolyi kormány 1840-ben a kén kivitelét saját területéből megtiltotta, s az angol kormány háborút izen neki, ha a tilalmat vissza nem vonja; mert a kormány ezt nem magán-érdekebe ütközőnek, hanem mint számos alattvalói iparát megbénító rendszabály gyanánt tekintette. Gazdaság, hatalom, tudomány virágzó gazdaság és gyáripár voltak minden időben a kereskedelem s a munkás tetterő méltó jutalma.

Ily tapasztalásokkal szemben ki nem kárhoztatja azon közönyösséget, mellyel a magyar nemzet kereskedelmi vállalatok iránt egváltalában vezetettik? Vegyük például Zemplénmegyét a hegyaljai világhírű aszborával.

A legfőbb bortermelők részéről azon általános panasz hallatszik, hogy finomabb boraik évek óta a pinczékben hevernek anélkül, hogy valaki utánok kérdezőskednék, s a borok királya, mely e nevet századokon át a világ részéről állandóan megnyerte, kelendőség hiányában szenved. Ha más vállalkozóbb szellemű nemzet ily kincs birtokában volna, régen módját keresendette, hogy a világ legnevezetesebb borát a „tokaji“-t miképen hozza világkereskedelmi forgalomba.

A kereskedelem nem tűr conjuncturákat, s csak reális alapon mozog legörömelebb; de kérdjük, vajon nem volna-e ezelszerű egy társulatot alakítani, mely a világ nevezetesebb helyein ügynökségeket felállítana a „tokaji“ borok elárúsítására. Ily vállalat több jövedelmet ígér, mint bármely egyéb hazai iparág, s kívánatos volna e kérdést illetékesebb toll által, mint a minővel e cikkek írója rendelkezik, e lap hasábjain megvitatni.

Nem tartozunk azok közé, kik a gyanúsítás öleső kenyérével élnek, s mindenütt hibát látnak, hol talán csak a szem gyenge az érdem felfedezésére. Sokat hallotunk egy keletázsiai expeditióról, mely még e mai napig sincs bevégezve; de mely s minő magyar érdekeket képvisel, ezt meg nem tudhattuk. Annyi bizonyos, hogy hazánk híres természetbuvára Xanthus János az expedícióval kiküldetett, hogy ezt ismét elhagyta, hogy a magyar museum számára szép bogár- s madárgyűjteményt szerez. Xanthus János oly érdemeit szerzett magának a természettudomány e szakmájának kifejlesztésében, mely számára a nemzet háláját biztosítja; de talán még nagyobb hálára kötelezte volna a hazát, ha például a keletindiaiakat és a menynevi birodalom lakóit arról meggyőzte volna, hogy az aszu bor, sokkal jobb és egészségesebb mint az angolok által importált mérges mákony, s minden esetben mulasztási hiba volt ily fontos vállalatnál oly kereskedői tehetséget, ki nem küldeni s arról eleve gondoskodni, hogy a magyar-osztrák érdek karöltve járjon, hol egymásba nem ütköznek, s különválva teljes egyenjoggal ott, hol a magyar érdek az osztrák érdekek károsítása nélkül önálló eljárást követel: Xanthus János bogarai silány kárpótlás a haza mellőzött érdekeiért.

GYÓRY PÁL.

Valóban mindanyiszor elkomolyodunk, valahányszor Hegyaljánk, annak jelen borászata, borkereskedelme, általában szólászetű kultúrája iránt figyelmünk fölébresztetik; mert nagyító üveggel sem

vagyunk képesek fölfedezni ama teendők és törekvések csiráit, melyekből e vidék anyagi jólétének kellene mielőbb kisarjadzania, nem veszünk észre egy mozzanatot, — mely üdvös irányba indulva — legalább remélnünk engedné helyzetünk egykori jobbrafordulását. Megfoghatatlan szenvtelenség! melynél valóban csak azon eltitkolni akart nyomor nagyobb, mely Tokaj hegyalja bormivelőire oly szembeszökőleg s kivétel nélkül sulyosodik! —

Mi a midőn Zemplénmegye sokféle érdekeit felölő lap okat megindítottuk, nem titkolhatjuk el: miszerint Hegyaljánk szomorú helyzete, ezen elhatározásunkra lényegesen befolyt, sőt mondhatnók: e szempont hangsúlyozásával véltük leginkább indokoltnak, a különböző módon nyilvánult ellentörekvésekkel szemben, fölépésünk jogosultságát. Azt hittük, ha áldozatkészségünk árán tért nyitunk, a gyakorlat emberei versenyezve foglalják azt el: hogy nézeteik és tapasztalataikat az emberiség s közzvetve a haza javára értékesítsék. Azt hittük: kezdeményezésünk által megmozgatjuk azon antik lustaságot, életre ébresztjük ama galvánikus rángadotzást, mellyel fájdalom még minálunk a köztevékenység mezején, mint az élettelen Memnon szobrával lépten nyomon találkozunk. Cziksorozatokat indítottunk meg, hogy helyzetünket minden álszemérem és szégyen legyőzésével puritán meztelenségében ismerni tanuljunk. Hangot adtunk a borhittelbank s gőzhordógyár eszméjének, szóval: akarattal nem mulasztánk el egy mozzanatot sem, mely ismeretünk körén belül, az előrehaladás utmutatójához, anyagúl rendelkezésünkre állt. És mi az eredmény? Kiáltásunk a pusztában elhangzani látzik. Lapunktól egész megyében épen Tokaj-Hegyalja vonja meg részvétét és pártolását, s mint barátainktól értesültünk — épen nem szegénysége tudatában, mintazon affektált renommeé érzetében, melynek csak éremre van már szüksége: hogy nyugodtan lehajthassa fejét. — Tállya B. Keresztúr, E. Bénye, Tolesva, Liszka, Tarezal satb. egyetlen példányával sem bír a „Hegyalja“-nak pedig ezek per eminentiam hegyaljai városoknak tartják magukat, s szőlőbirtokosaik közé is a legtöbb vagyonos embert számítják. Csakhogy e birtokosok felügyelőik által gyakorolják a termelő ipar e nemét, akiknek pedig a „harangöntés“-ről vagy fogalmuk sincs, vagy ha épen tanulni akarnak, azt, viszonyainkra nem alkalmazható külföldi borászok elméleteiből meritik, hogy a hegyaljai bor jó hírének rovására, s a tulajdonosok kipotolhatatlan anyagi vesztségére fogantatották. Névszerint tudnánk felsorolni többeket, kik például a „Hoibreenk“-olás által tábla szőlőket évtizedekre elrontottak, s a bor kezeléknél szintén a legvasztagabb gyakorlatlanságot tanusították.

Nem szoktunk magunk mellett, reclame-okat csinálni, a harangirozás modern mesterségét irodalmi téren másoknak hagyjuk fön; de az indokolatlan kicsinylések ellenében, azt hisszük: büszkén hivatkozhatunk oly tekintélyekre mint Somssich Pál és Entz F., kik az általuk szerkesztett „Borászati Füzetek“-be cikkeinket a következő megjegyzés kíséretében vették át: „Miután a nézetek nyomtatásánál sokkal szélesebb körű olvasó közönség figyelmére tartjuk érdemesnek: nem vonakodtunk ezt a jelesen szerkesztett „Hegyalja“ból átvenni azért: hogy ily egészséges eszmék, melyek már hazánkban is mindenfelől kifejezést

nyernek — utóbb egyetemes borosgazdáinkban minél szilárdabb gyökeret verhesenek.“ —

Ez nekünk elég.

BORÚTH E.

Országos dohánykiállítás.

PEST, 1870. ápril hó 24.

Április 10-én a köztelken (üllői út) dohány kiállítást rendezett a földművelés ip. és ker. miniszterium s tartott 13-ig bezárólag. Dohány kiállítás! — ezt minden esetre megkell tekinteni, már csak azon kíváncsiságból is, hogy mennyire van Zemplén dohány termelvénye ott képviselve. Szép száma volt a kiállított dohány példányoknak, bátran lehet tenni 300-ra. Versenyezhetett egyedül honi termelvény, mert nem a külföld, hanem honi dohány iparunkat kell ösztönözni, s mert akkor bizonyosan egy magyar dohány sem kapott volna díjat. Sajnos, de igaz! Mi és ki oka ennek? A monopolum bugzó hivei és az égállji vegetatio!

Gazdagon volt képviselve nemcsak az európai külföld, hanem Amerika, úgy a déli, mint az éjszaki, és Ázsia dohány termelő vidékei.

Érdekes volt látni miként vannak a föld mindkét félgömbjén termelt dohányfajok egy teremben gondos rendben összeállítva. Egy áttekintés a vegetatív productumokon élénkebben fejezi ki a feltűnő különbségeket, mint azoknak kötetnyi, holt betükkel utánzott halvány képe.

A bemenettől mindjárt jobbra egy falmentli asztalon volt elhelyezve Dél-Amerika mintegy 27 minta dohányja, mindméganyai buja fejlődésű és sajátos barna színű; nevezetesebbek: Palmyra, Camren Brasilia Giron, 1—2 1/2 láb hosszú és 1 láb széles levelei; daczára e terjedtségnek a bordázat sima és vékony, mi mindenesetre nemességre mutat, s épen ez alkata teszi nagyon alkalmassá szivar gyártásra. — Figyelemre méltók Yara és Gibera 1/2—1 lábnyi hosszú, többnyire nagyon pettyes és sötét levelek. — Ezekül tovább egy irányban, más asztalon, az éjszakamerikai plantagerek productumai tanusítják: mily buja az ottani növényzet; azonban egész más színűek, világosabbak mint a déliek. A csomagok számát 10-ra le lehet tenni. Nevezetesebbek az Ohio, Bay, Maryland és Kentucky fajok, a nagyon setét, majdnem fekete Virginia dohány; ezután jönnek a Cuba, Havanna és Portorigo szigeteken termettek.

Jöttek ezután az ázsiai dohányok. Már ezek ismét más jelleggel bírnak, úgyhogy minden felírás nélkül eltalálhatta volna bárki, hogy más clima alatt vannak ezek természetbe, s más alatt amazok. Ezek közül megemlékezni méltóbbak: Jáva szigetéről való 26 minta és a híres Manilla, 4 példány a londoni dohány bizottságtól küldetett, 2 példány pedig Haimburgból került. E fajból való az Aczél Péter nyertes boros jeni termelvénye. Mandis, pénzügy miniszeri tanácsos előttem egy kísérletet is tett, egy levelet a hegyén meggyújtott s lassan bár, de utolsó bordácskáig elégett. Az elterjedt illat, és a szakadatlan elégs bizonyítja: mily tökéletes e dohány faj. Láttam a japáni nagyon hosszúra nyuló s aránylag keskeny és színére nézve világos, fehész színű dohányt és a nyugot indiai nagyon setét, buja dohányleveleket is. Ezekmellett valami szakadozott világos bűdökő színű leveleket; ez mint curiozum volt kiállítva, mert dohánynak allig nevezhető. Ugyan hát ez minő faj? Ez a chinaiak gondúzóje Hitványság a szó teljes értelmében, melynek nincs ize csak büze.

Ime végig neveztem jól rosszul az amerikai és az ázsiai kiállítást. Sok tökéletes dohány, de melyekből az osztrák-magyar Landsman ennél kevesebbet élvez akár füstölve akár prűszkölve, mert ezen mulatságnak témérdekbe kerül a portója.

A bejáratnál balra levő asztalon voltak elhelyezve a franczia sötét burnót és sziva: dohánymintázat. Összeszámlálva meghaladja a 40-et. Ezután illett volna a spanyol dohánynak következni; de ezek legujabban torlaszok közt puskákból füstölnek. Az olaszok is csak valami három féle tekercset küldtek, mert most ők nyg sem érnek rá, a concilium comicum vagyis oecomenicummal vannak elfoglalva. Tehát a franczia dohányt követi a 90 példány török dohány. Mind nagyon világos sár-

ga, és a leg a legkisebb lem kell i olyan fajta minek 1/4, f ti. veszi. H nek mázsája füst-péncz, il tek 48 elöt csak a nag

Volt n faj dohány. diából 15. azonban va dány valósa vagy szivar az a megje vargyarak lekben tak szült szivar ni, hogy bi Ueberwarfi magyar do szebbnél s eredeti ma bi galicziai gálócsi mag meg azt is szebbek m csi, akár szüre. Sok kiállító hely beváltó ke

Végül hanem ugy sárgás barna let. Bordáz hosszú, sziv megnézi ez általában ne redéket m zott. Lehet elterjedt f egy oda b hogy nem szaga ugy és kellemet Az orosz túlnépesed mert ha e végig nya magyarok

De zánk e ki díjazott m érmet, és Aczél Péte ta a híres szági piro saalagnak nagyon k gyon alka bátran a akár mag

Nyer (Békés) S nagyon sz re. Ezüst nyi Györg Vranovics Majláth (Károlyi G Bronz érn Korponay (Ung) E chonginka unghiak e volna ara tek volna nem hisze szokott l érdemel még neha pályázatrál megy volt képv lett díjaz tam dohá állitva.

Min társulat l volt már

ga, és a legnagyobb levél egy férfi tenyéryei, a legkisebbek, mint a diófa levele. Nagy türelem kell ilyen csomagoláshoz. Van köztük olyan fajta is mely egy batkát sem ér, de a minék 1/2 fontját mi 32 kr-jával vesszük aki ti. veszi. Hanem van köztük olyan is, melynek mázsája 290-300 forintba kerül. Drága füst-pézt, ilyen füstpézt bizonyosan nem fizettek 48 előtt adozó jobbágyaink, s 48 után is csak a nagyurak fizetik meg ezt az elvet,

Volt még a kiállításon nagy számú német faj dohány. Pfalzból 18 mutatvány és Hollandiából 15. Sok nemes dohány volt, ezek közt azonban valljuk meg őszintén, hogy több példány valóságos keserű lapu. E dohányfajokat vagy szivarra vagy burnóra gyártják, s még az a megjegyzendő, hogy eddig az osztrák szivargyárak a pfalzi és hollandi dohány levelekben takarva árulták a magyardohányból készült szivart; a mióta azonban kezdik belátni, hogy bizony a magyar is nagyon alkalmas Ueberwurfnak, többet gondolnak velünk. A magyar dohányok tőzsomszédságában volt 8, szebbnél szebb Gácsországi dohány kiállítva 3, eredeti magyar gálócsi után természetve, a többi galicziái faj. Ezeknek színök olyan mint a gálócsi magyardohány: vereses barna. Valljuk meg azt is őszintén, hogy e mutatványok mind szebbek mint az ungi, a hirre vergődött gálócsi, akár nagyságra, akár bordázatra, akár színre. Sok fogy el ezekből szivarborítékra. A kiállító hely Pruth vidéke, Csablotow dohány beaváltó kerület.

Végül megemlítendő az oroszországi egy, hanem ugyan hatalmas csomó kapak. Színe sárgás barna, s mintha por lepné minden levelét. Bordázata iszszonyu vastag, 1 — 1 1/2 láb hosszú, szivalaku s nagyon hosszú száru. Aki megnézi ezt, elmegy a kedve rá gyujtani, egyáltalában nem sympaticus külsejű. Egy levél töredéket meggyujtottam és sísterege sziporkáztott. Lehet, hogy kergették, lehet, hogy az elterjedt füst erejétől ment ki kutya trapban egy oda betévtet öleb; hanem annyi bizonyos, hogy nem europai orrnak való ez a dohány, a szaga ugyan ibolya szagu, de kiállhatlan erős és kellemetlen, — vad, ázsiai pipásnak való ez. Az orosz nagy hasznát fogja majd venni, ha túlnépesedik, és délfele akarna terjeszkedni, mert ha egy orosz lovas trupp e dohányt sziva végig nyargal hazánkön, szaladj vagy vakulj magyarokká leszünk.

De nézzük meg, hogy viselte magát hazánk e kiállításon. A legelső helyen látjuk a díjazott magyar dohányokat. Négy nyert arany érmet, és pedig: Legjobban volt kitüntetve. Aczél Péter (Arad) boros-jenői dohányja, utánzata a híres Manillának. Színe már magyarországi piros barna, a levelek nem nagyok s lándsaalaknak, fényes mint a selyem, a bordázat nagyon kevés s finom vékony, úgy hogy nagyon alkalmas szivarborítéknak. Szaga felséges, bátran ajánlhatom akár export akár monopol akár magán termelőknak.

Nyertek még arany érmet: Deszelka Imre (Békés) Somoskeőy Antal (Torontál) e dohány nagyon szép színű s nagy levelű, Beliczay Imre. Ezüst érmet nyert: Duk Dániel. grf. Aporny György (Békés), Huber Antal (Fugaras) Vranovics István (Csanád) Kincsik János, grf. Majláth (Szabolcs) Láczy József. (Gömör) grf. Károlyi György (Szabolcs), összesen nyolczan. Bronz érmet pedig: br. Wodianer Mór (Heves) Korponay József (Gömör) és Plathy István (Ung) Ez utóbbi gálócsi dohányt küldött és chonginkánt. Azt hiszem, hogy nem tudtak az unghiak e kiállításon, mert bizonyosan nyert volna arany érmet a gálócsi faj, ha t. i. küldtek volna. Azon példány mit Plathy küldött nem hiszem, hogy gálócsi volna, mert az szebb szokott lenni, ez szerintem rézkarikákat sem érdemel nem pedig bronz érmet. Díjaztatott még néhány, 50-60 frt díjakkal. Ezekön kívül pályázatra küldtek Jászberény, Szeged, Torontál megyebeli, Székely föld és legerősebben volt képviselve Szólnok. — Pályazott 59, 20 lett díjazva. Megjegyzendő, hogy ez elősoroltam dohányok, mint szivardohányok voltak kiállítva.

(Folyt. köv.)

MALONYAY GYULA.

Chassé croisé.

Minő szolgálai nyelven beszéltek bizonyos társulat közgyűlésén a méltóságos urak, említve volt már a „Hegyaljában.“ Ők nagyon méltó-

ságos dolognak tartják, ha az elnök gondolkodik; és ha éppenséggel vélekedik is, ez már csak a kegyeskedés különös ténye lehet. Nos aztán minden leleketvételnél a magas miniszterium kegyelmének emlegetése, olyforma, mintha a lehellet is csak kormányengedély mellett történhetne meg. Windischgrätz hercege szerint az ember csak a bárónál kezdődik; és kedvünk volna ily példák után a nagyuri agyafurtság e netovábbja előtt is meghajolni. — megnyugodva fölismerésében annak, hogy ahol ezen, a báróságban primitív ember végződik, — valahol a hercegek után — következik ép egy végtelen elválasztó ür, és csak azután az ember fejlettebb, magasztosabb minősége, tunillik a szabad polgár, kinek önértetéből és férfiaságából némely magnásban szikrányi síncsen. A szabad polgárról mondta el Pitt az angol parlamentben, hogy az nem fél soha a hatalomtól, mert házának repedésein rombolva hatolhat be a szélvész, kunyhójának rozszant fedelén keresztlül dulhat a fergeteg, de a királynak hajlékát bántani nem szabad. Ily aranyzavakat hirdetett egy angol miniszter, ki pedig conservatív államférfi volt.

Ha már a magnások ily szörnyalakban mutatják be az „eccc homo“ fashionable fogalmát, micsoda különös lények lehetnek fertály magnásaink? Számtani törvények szerint négy fertálymagnás tenne egy embert vulgo magnást. Ujabb tapasztalatok szerint négy fertály magnás együttvéve alkot egy — ferblikomániát mi hogy a magnáshoz milyen viszonyban áll, még meg nem oldott kérdés. Lehet, hogy ez arithmetikai művelet helytelen, miután bizonyos egyének megint nem is fertályok, hanem még kisebb törtek, de az eredmény így is ugyanaz marad, mert ha egész táborukat foglaljuk is össze, sem lesz belőle egyéb mint nasivasi — etc. kompánia.

Megjegyezni akarom, hogy a mi vidéki negyed- és nyolczadrétéim, és a nagyvilági életben szereplő fertálymagnások közt több különbséget kell tennünk. Mindkét fajnak alaptermészete a kaszt- és cliquesellem és az elődiség. De míg a fővárosi „jeunesse dorée“ haszontalan parasit tevékenysége terül fényes salonok sima pallóját szemeli ki, nálunk buja növényzetök tápláló erőit megyei intézményünk élet erős törzséből szivja. Annak becségya egy divathős babéraiival becéri, mi képességeinek gyakran meg is felel; ez a megye curulisi székeit örökli, anélkül, hogy tanult volna valamit vagy tudna valamit. Annak fegyvere a nyegleség, ennek a hatalmaskodás. Amaz társadalmi és kulturális felszégesség; ez politikai és nemzeti szerencsétlenség. Amaz civilizatióknak átmeneti állapotának az aristok-raczia és demokratia általános harcának fattyuhajtása; ez a régi táblabírói világ idétlen szünet. Annak választott symboluma a legujabb divatu napernyő; ennek a hagyományos bot vagy korbács. Amaz cosmopolita és nem törődik a hazával, ez a hazát vagy legalább is a megyét tápintezetnek tekintti, hol választott kedvencek elartásáról gondoskodnak. Amaz mestersége a „dörgölődés“ felsőbb körökhöz, miért is modora sima és udvarias, ez lefelé kívánja éreztetni hatalmát és mutat gögöt és durvaságot. — Vannak ugyan nálunk is specialitások, kiknek egész programjok: „a tisztá gállérr, finom czipő, hosszú körrrön, és a rrendíthetlen phlegma“ mint egy nagyobb szabásu gavalérrnál; de épen ezek a legártatlanabb sütetűek, és semmi ok sincs privátpassióikat háborgatni. Mi mindnyájokat lépten-, nyomon hasonlókka és szellemrokonokka avatja, az az urhatnamságnak oly közös tulajdonsága, mely a henczégést az önértettel, az ágaskodást a fennsőbbiséggel és a feszengést a fesztelenséggel téveszti össze. Midőn a megyéről is szölok kapcsolatban a fertálymagnásokkal, távolról sem akarom azt feltételeztetni, mintha nem volnának elegen, kiket hivatás és tehetség csatol tisztségükhez, kik nyert állásukat becsülettel töltik be, s kik előtt tisztelettel hajlunk meg, de másrészt tagadni sem lehet, hogy a jellemzett félvérűek is a megye anyatején dajkáltanak.

Kár mégis oly tulzásokra vetemedni, mint ezt a „Társadalmi bajok“ című cikk anonyim szerzője tette. Privátköröket általánosságban vádolni az immoralitás terjesztésével igen könnyelmű és kétélű támadás; ha pedig cikkíró

csak azt megakarta megróni, hogy némely társaságokban legszívesebben fogadnak erkölcsi- leg és szellemileg sülyedt subanczokat, ha nem nélkülözik a gavalérrös non chalance nimbusát; úgy nagyon elvetette a sulykot, midőn oly erővel kondítja a vészharangot, és hangoztatja harezkiáltását: Aux armes citoyens! Ugyan ki ellen tömörüljön a polgárság? Azon néhány félig uracs félig izé ellen? Csak nem fog senki ágyuval verebekre löni! És mi czélből is? Hisz, ha bizonyos körökben szívesen fogadnak nyers fezkókat, akkor csak „a zsák megtalálta foltját.“ Hát e körökből szorítsa ki az uracsokat a polgári elem? Ugy látszik az anonyim lovagok ellen harezolozó anonyim cikkező még irigylit azok dicsőségét az általa annyira becsmért körökben. Nagy szabadelvűségből személyes sérelem! Ote toi que je m'y mette.

A „művelődési klub“ egyik mult ülésében heves vitatkozás folyt a polgári házasságról az országgyűlésnek előterjesztett törvényjavaslat felett; a beállott pauza alkalmával egyik jókedvű bajtárs visszatérve szokott kedélyességéhez, felszólal, — hogy csak szavaznak már meg az új törvényt, mert ő csak zsidó leányt vesz nőül. Természetesen az illető nem volt zsidó, de mindig kész minden embernek természetes jogait demokratia értelemben felfogni, mihelyest Zion leányairól van szó.

— Nincs abban különbség! Keresztet veszsz zsidó feleséggel is! Válaszoló a választott nép fia.

Midőn azután a klub tagjai együtt vacsorálgattak valaki felveté a kérdést, hogy ugyan miért áll fenn a disznóhus evésének tilalma a zsidóknál mai napig.

— Hogy mint valami tiltott, jobban essék; Volt a jóízű válasz.

MEZEI ERNŐ.

A
SÁROSPATAKI BORTERMESZTŐK
EGYESÜLETÉNEK
ALAPSZABÁLYAI.

Az egyesület tartama és felosztása

24. §. Az egyesület tartama 30 évre alapítatik meg. A közgyűlés ezen határidő előtt, két évvel az egyesület további fenállása vagy felosztása iránt, a kellő intézkedéseket megteendi.

Ha a részvényesek az egyesület felosztását határoznak el, mire az összes részvények képviselői kétharmadának beleegyezése szükséges, akkor egyszersmind az egyesületi vagyonnak miként leendő felosztása felett is határoznak. Ezen határozat a felosztási tervszel együtt, a magyar kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz felterjesztendő.

Pénztári kezelés.

25. §. A befolyó pénzeket az egyesület pénztárnoka veszi be rendes nyugtákkal és elismervényekkel, vezeti a bevételekről és kiadásokról szükséges könyveket, az igazgató utalványozása folytán fedezi az előforduló kiadásokat; a pénztár állásáról havi kimutatásokat készít, ezeket a választmánynak havonként bemutatja; minden évben nov. 20-án számadását berekeszti, azt megvizsgálás végett az igazgató választmánynak benyújtja.

26. §. A titkár vezeti a közgyűlés és bizottsági ülések jegyzőkönyveit, viszi az egyesület levelezéseit; minden hónap végén átnézi a pénztárnok számadását, erről szóló jelentését a választmány elé terjeszti.

Választott-bírótság.

27. §. A társulat tagjai vagy hivatalnokai közt, az üzleti viszonyokból felmerülhető viták, ha a választmány vagy közgyűlés által barátságosan el nem intéztetnének, Sáros-N.-Patakon választott-bírótság által intéztetnek el, melynek ítéle mindennemű folyamodás vagy más jogorvoslat kizárásával végrehajtható, minden föllebezés érvénytelen.

Ezen választott bíróséghez a perlekedő felek mindegyike két bírót és ezek együttesen

egy elnököt választanak. Ha a perlekedő felek egyike bírót, vagy a választott-bírák elnököt választani nem akarnának, a hiányzó tagokat a sárospataki főbíró és főjegyző fogják kinevezni.

28. §. Ha a perlekedő felek közül valamelyik a választott-bíró előtt megjelenni nem akarna, a vita tárgya a megjelent fél kérésére az ellenfél távollétében is elintéztetik.

Ellenőrség.

29. §. Az egyesület megalakulá a; az alapszabályok felterjesztésével, a magyar királyi földművelés, ipar és kereskedelmi minisztériumnál bejelentetik.

Ezen alapszabályokat melegen ajánljuk polgártársaink figyelmébe. Felkérjük mindazokat, kik a haladás, előretörésvé barátai, hogy szándékukat részvény-aláírásokkal szívesen megtestesíteni. A részvény-aláírásai a sárospataki népbank helyiségében van letelve.

Kik 1870. február 15-ig az általuk aláírt minden részvény után tíz forintot t. Oláh Ödön ügyvéd ur kezéhez lefizetnek, azok következő nap, február 16-án d. e. 10 órakor Sárospatakon a városházánál tartandó közgyűlésre megjelenni szíveskedjenek. Tanácskozás tárgyai lesznek: az alapszabályok megvitatása, igazgató, aligazgató és hat választmányi tag megválasztása.

Sárospatak, 1870. január 30.

**Antalfi János,
Oláh Miklós,
Pavletits György,
Wohl Áron,**
mint indítványozók.

Hirharang.

Mint halljuk a Diana fürdőben minden vasárnap délután csekély belépti díjjal mellett hangversenyek fognak tartatni melyeket koronként táncvizgató fog követni. Életrevaló vállalat, mely bizonyára kifizeti magát.

Hirdetések díja:

gy hasábos petit sor egyszeri beiktatásánál 7 kr. kétszerinél 6 kr. többszörinél 5. kr Bélyegdíj: külön 30 kr.

459

p. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Több hitelező részére Rosenberg Julia s. a. ujhelyi lakos divatárusnőtől összesen 3688 frt. 22 kr. tőke s járuléka fedezetére lefoglalt s 1800 frt. 33 krra. becsült szalag, csipke, divat s norinbergi árukból nemkülönb butorneműekből álló ingóságok f. évi május hó 2-án d. u. 3 órakor végrehajtást szenvedő fő-utjai Schön-féle ház bolti- s lakhelyiségében készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen elfogván adatni, erről a venni szándékozók ezennel értesítettnek.

Kelt S. a. Ujhelyben 1870. april 24-én.

BALOGH KÁROLY,
központi főszolgabíró.

Gőz-malom eladás.

Vámos-Ujfalu helységben felállított legjobb angol szerkezetű kettős malomvasból, francia kövekkel és mindennel ellátva, magában, vagy a hozzá tartozandó gőzmozdonnyal szabad kézből alulirott tulajdonos által eladandó; még pedig azon oknál fogva, miszerint a nevezett helységbe nem gőzmalom. hanem egy kézi daráló is felesleges.—

Értekezni lehet a vevő szándékozónak bár mikor a malomtulajdossal S. Patakon.—

Kelt S. Patakon aprilishó 22-én 1870.

BOGYAY ZSIGMOND,

Sz. György napja egy kis üditő esőcskét hozott, melynek ha egyéb haszna nem volt is legalább poros utcáinkat megöntözte. Az esővel borsó-nagyságu jegek is hulltak alá, s a kíséretből nem hiányzott a villámlás és mennydörgés sem. Tapasztalt gazdák ebből jó esztendőt jósolnak. Majd meglátjuk.

A múlt héten péntek virradóra, négy, vizsgálat alatt lévő és elítélt rab, a megyeházi börtönből megszökött. A vizsgálat még most is folyvást tart, minek következtében a börtönfelügyelő is letartóztatott.

Vegyes hírek: Vezérle Zsigmond, Ung, megye t. főjegyzője f. h. 6-án Merámban-tüdősorvadás folytán meghalt. — A múlt napokban T. Dobon nagy jég volt, mely majd egy arasznyi vastagságban borította a földeket. — Marriásy János ezredes, a kassai honvéderület parancsnoka, személtárius végett, a napokban városunkba, s innét Ungvárra utazik.

A dohány és szivarhiány miatt, mely a főtrafikban gyakran előfordul, több panasz adta magát elő. Azt hisszük, hogy azért van az a vállalat, hogy a kisebb áruhelyeket és a közönséget kellőleg ellássa. Nem elég, hogy mostanában drága pénzen is nagyon rossz szivarokat kapunk; még utóljára nem is vehetünk. A kinstár érdekére is, de a fogyasztó közönségre is illő tekintetet kérünk fordítani. Ajánljuk a pénzügyi igazgatóság figyelmébe a panaszt, mely mindenestre ezélszerű és gyors elintéztést kíván!

Biztos forrásból értesültünk miszerint városunkban egy új pénzintézet felállítása érdekében agitációk folynak. Legközelebb azon helyzetben leszünk: hogy ugy ezen, mint a már fönálló pénzintézetek elfoglalt eddigi álláspontjaikra nézve, beható értekezéseknek nyitandunk tért lapunk hasábjain.

NYILT TÉR. *)

A „Hegyalja“ 16-ik számában Lövy Adolf könyvárus ur, mint reklamgyártó hős, valóban érdekes jelenség. Oly oldalról zsákmányolja ugyanis ki e tért, mely egy regényírónak is becsületére válnék. „Szív, szeretet, be-

csületesség, fájdalom“ érdekes egymásutánban tükölvák össze Mayer ur erényeinek (?) magasztalására, és cukrárszatának emelésére. Mások nyomán magam is mosolyogtam volna ez ügyes moneoveren, ha furcsa szeszélyében áldozatul nem szemel ki, s elferdített tényekben szerepkörrel nem ruház fel. Így saját jóhírnevem megőrzése végett, kénytelen vagyok az általa előadottakat értékükre leszállítani. Igaz, hogy Lövy ur megjelent, csak hogy felberzenkedve, s művelt emberhez nem illő modorban követelte, hogy üzletemet, a sors őrseméire bízva, azonnal kövessem. Én azonban magaviseletéről látva, hogy kissé extravagáns lélek-állapotban van, türelemmel halgattam sértő szavait, és hivatkozva üzletismeretére, előadtam: hogy üzletemet teljesen magára hagyni lehetetlen, jégverememet mindazáltal rendelkezésem alá bocsátám. Ennél többet viszonyaim között tiszta lélekismerettel kívánni nem lehetett. Legkevésbé vártam volna ellenkezőt Lövy ur, kit gyermeke betegsége alkalmával, csaknem egy hónapon át, teljes készséggel láttam el ingyenjéggel. Ha halát nem, de méltányosságot még is igényelhettem volna. A mi külföldi származásomra vonatkozó eszemeszégény ötlötét illeti, polgári önérzetem által tiltva vagyok feleletet adni.

Egyébiránt vigaszomul szolgál, hogy nem én vagyok az utólsó, kit Lövy nr ily módon jégre vinni akar,

Gredig Jakab,

czukrász.

Szeren S . . . R bier.

Türk Gegenwärtiges eruche ich Sie, den mir schuldenden Betrag, diese Woche um so gewisser zu übergeben; da ich mich sonst veranlassen werde, beim nächsten Erscheinen dieses Blattes Ihren ganzen Namen zu veröffentlichen.

Leopold Köfster.

*) Az e rovatban közlöttekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

A nyilt térben minden három hasábos garmond sor díja: 10 kr., mely mindig előlegesen fizetendő.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel jelentjük a nagyérdemű közönségnek hogy a

„NEMETI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT“

főügynökségétől visszalépve, elfogadtuk

AZ

„EUROPA“

czimű biztosítási intézet főügynökségét és elvállalunk biztosításokat tűz és jégkár ellen, ugy mint ember életre.

Továbbá ajánljuk jól felszerelt vas-kereskedésünk készleteit, a legújabb szerkezetű varrógépeket, Wertheim-féle tűz és betörés mentes szekrényeket és terményzsákokat és egyéb vasáruinkat.

KORNSTEIN MÓR és IG.